

W

nowej roli

Miesięcznik
Rolniczy

ISSN 2300-4487
Nr 05(61) Maj 2016

Problemy rolnictwa

głównym tematem Walnego Zgromadzenia IRWŁ

str. 6

Wpływ środowiska

na występowanie mastitis u krów

str. 8

Nowe odmiany ziemniaka

trafią na nasze pola

str. 9

Spis treści

Aktualności

70 lat łódzkiego oddziału Wojewódzkiego Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Rolnictwastr. 4

Prawnik radzi

Kontrola ARiMRstr. 5

Temat numeru

Problemy rolnictwa głównym tematem Walnego Zgromadzenia IRWŁstr. 6

Zmiany w sprzedaży gruntów rolnych

.....str. 7

Dobre praktyki w rolnictwie

Problemy związane z mastitis w stadach krówstr. 8

Nowe odmiany ziemniaka trafią na nasze pola

.....str. 9

Ubezpieczajmy się u siebie

ZWC „Gospodarz” – rolnikom ziemi łódzkiejstr. 10

Informacje z rynku „Zjazdowa”

Sezon na owoce rozpoczęty!str. 11

Smaki i pasje z regionu

Z przyrodą za pan bratstr. 12

Miesięcznik Rolniczy

Redakcja:

Materiały do gazety

Sylvia Skulimowska – 604 627 197
sylvia.skulimowska@izbarolnicza.lodz.pl

Reklama

Piotr Kociołek – 692 467 000

piotr.kociolek@wp.pl

Okladka: Zdjęcie IRWŁ

Redakcja nie ponosi odpowiedzialności za treść tekstów i reklam dostarczonych przez Instytucje współpracujące. Redakcja nie zwraca niezamówionych tekstów i zastrzega sobie prawo ich skracania, redagowania i umieszczania na stronie www.izbarolnicza.lodz.pl

Nakład: 10 000 egz. ISSN 2300 - 4487

Wydawca: SAM-ROL Sp. z o. o.,
ul. Północna 27/29, 91 – 420 Łódź,
tel. 42 632 70 21

Projekty i druk:

www.tagraf.pl

Izba Rolnicza Województwa Łódzkiego
ul. Północna 27/29 91-420 Łódź
tel. 42 632- 70- 21 fax. 42 632-70-31

Izba Rolnicza
Województwa Łódzkiego

BIURA POWIATOWE

Powiat	Przewodniczący / Delegat	Adres biura	Telefon
Belchatów	Janusz Frydrychowski Marcin Śmiałkowski	Urząd Gminy ul. Kościuszki 13 97-400 Belchatów, pokój nr. 9	510-474-813
Brzeziny	Eugeniusz Supera Dorota Kołodziejczyk	UG Brzeziny, ul. Sienkiewicza 16 A 95-060 Brzeziny	510-474-851
Kutno	Włodzimierz Jaworski Andrzej Górczyński	ul. Podrzeczna 18, pok.117 siedziba BGŻ, 99-300 Kutno	510-474-825
Łask	Bronisław Węglewski Marek Krawczyk	ul. Narutowicza 17 98-100 Łask	510-474-871
Łęczyca	Małgorzata Gabryelczak Dariusz Kowalczyk	ul. Przedrynek 2, parter 99-100 Łęczyca	510-474-725
Łowicz	Jan Znyk Donata Wrona	ul. Starościńska 1, pok. 213 99-400 Łowicz	510-474-800
Łódź-Wschód	Jan Woźniak Bogdan Salata	UG w Andrespolu ul. Rokicińska 126 95-020	510-474-874
Opoczno	Marian Kacprzak Krzysztof Juszyński	ul. Kowalskiego 2 26-300 Opoczno	510-474-870
Pabianice	Czesław Dzierżawski Jan Chojecki	ul. Piłsudskiego 34 95-200 Pabianice	510-474-865
Pajęczno	Jacek Koziański Łukasz Wojtaszczyk	ul. 1 Maja 13/ 15, pok. nr 14 98-330 Pajęczno	510-474-813
Piotrków Tryb.	Tomasz Kowalski Bogdan Pietrykowski	Starostwo Powiatowe, Al. 3-go Maja 33 97-300 Piotrków Tryb.	510-474-861
Poddębice	Ewa Bednarek Mariusz Gortat	GS Samopomoc Chłopska, ul. Kaliska 3/5 99-200 Poddębice	510-474-725
Radomsko	Andrzej Komala Andrzej Gruszczyński	ul. Kościuszki 6, 97-500 Radomsko, pok. nr 210	510-474-801
Rawa Maz.	Mariusz Cheba Małgorzata Rosa	ul. Jana Sobieskiego 1, 96-200 Rawa Maz.	510-474-850
Sieradz	Jan Kołodziejczyk Jerzy Wróbel	ul. POW 30, 98-200 Sieradz	510-474-793
Skierniewice	Andrzej Kowara Jacek Ossowicz	ul. Jagiellońska 32 96-100 Skierniewice	510-474-841
Tomaszów Maz.	Dariusz Kowalczyk Ewa Sygitowicz	ul. Św. Antoniego 41 pok. nr 20, 97-200 Tomaszów Maz.	510-474-862
Wieluń	Józef Stępień Krzysztof Wróbel	ul. Palestrancka 5/4 98-300 Wieluń	510-474-804
Wieruszów	Jerzy Karsznia Ryszard Starek	ul. Ludwika Waryńskiego 8, 98-400 Wieruszów	510-474-804
Zduńska Wola	Zenon Kowalski Krzysztof Jan Nowak	ul. Ceramiczna 10, 98-220 Zduńska Wola	510-474-793
Zgierz	Jerzy Kuzański Adam Michaś	MPGK w Zgierzu ul. Łęczycka 24, 95-100 Zgierz	510-474-738

TOWARZYSTWO
UBEZPIECZEŃ WZAJEMNYCH
T U W

Nazwa Placówki	Adres biura	Telefon
Biuro Regionalne w Łodzi	91-342 Łódź, ul. Swojska 4, lodz@tuw.pl	42/640-68-53 42/640-68-54
Oddział w Piotrkowie Tryb.	97-300 Piotrków Trybunalski, Al. 3 Maja 33, piotrkowtrybunalski@tuw.pl	44/649-69-29 44/649-69 80
Oddział w Belchatowie	97-400 Belchatów, ul. Wojska Polskiego 27A, belchatow@tuw.pl	44/633-01-03
Oddział w Skierniewicach	96-100 Skierniewice, ul. Senatorska 25 skierniewice@tuw.pl	46/832-30-00 46/832-36-49
Filia w Łowiczu	99-400 Łowicz, ul. Przyrynek 16, lowicz@tuw.pl	46/837-00-79
Oddział w Kutnie	99-300 Kutno, ul. Zduńska 9, kutno@tuw.pl	24/254-17-00
Oddział w Sieradzu	98-200 Sieradz, Rynek 19, sieradz@tuw.pl	43/822-33-99 fax:822-38-68
Oddział w Łęczycy	99-100 Łęczyca, ul. Przedrynek 8, leczyca@tuw.pl	24/721-01-61
Oddział w Radomsku	97-500 Radomsko, ul. Piłsudskiego 4 radomsko@tuw.pl	44/683-51-05 44/683-21-27

RADA POWIATOWA IZBY ROLNICZEJ WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO POWIATU SKIERNIEWICKIEGO

Działalność Rady swym zasięgiem obejmuje północno-wschodnią część województwa łódzkiego. Problemy występujące w rolnictwie powiatu skierniewickiego są podobne jak na pozostałym obszarze województwa, kraju. Lokalne sprawy staramy się rozwiązywać na bieżąco - indywidualnie lub podejmujemy je na naszych posiedzeniach.

Istotnym problemem dla naszych rolników są dopłaty do trzody chlewnej, które budzą wiele niezadowolonych oraz zablokowanie sprzedaży ziemi przed fałszywymi nabywcami i nowe przepisy dotyczące jej sprzedaży. Niestety problemem są również różnice w traktowaniu rolników z naszego województwa i z województwa mazowieckiego. Doskonale widać to na przykładzie występujących w ostatnich okresach znacznych strat w uprawach rolnych, które są powodowane suszą bądź nadmiernymi opadami. „Suszone” w Łódzkiem było wypłacane na innych zasadach niż to samo na terenie województwa mazowieckiego. Takie sytuacje budzą niesmak i wiele nieporozumień. Działamy na rzecz ujednolicenia zasad wypłat odszkodowań. Niewątpliwie dużym problemem nurtującym naszych rolników są szkody wyrządzone przez bobry oraz pozostałą zwierzynę leśną i brak rekompensaty za wyrządzone szkody. Ostatnie posiedzenie Rady było poświęcone stratom powodowanym przez zwierzynę leśną. Gościliśmy przedstawiciela Zarządu Okręgowego Polskiego Związku Łowieckiego w Skierniewicach - Daniela Sucheckiego. Odnosił się on do przedstawianych spraw zarówno jako przedstawiciel Związku Łowieckiego oraz jako rolnik i przedstawiciel Mazowieckiej Izby Rolniczej. Najlepszym sposobem na odszkodowania za wyrządzone szkody jest wspólne porozumienie i dogadanie się rolnika i koła łowieckiego. Ważnym problemem naszego terenu są sprawy prowadzenia działalności agroturystycznej na które zwróciła uwagę nasza delegatka do Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego z terenu gminy Skierniewice - Lucja Skarzyńska. Gmina Skierniewice jest typowym podmiejskim terenem. Dominują małe gospodarstwa i rolnictwo ekstensywne. Obszar gminy jest niezwykle bogaty przyrodniczo. W jej północnej części znajduje się ok. 75% zasobów przyrodniczych Bolimowskiego Parku Krajobrazowego. Znajdują się rezerваты: Kopanicha, Ruda Chlebacz i Rzeką Rawka, nad którą powstają Gospodarstwa Agroturystyczne z bogatą i zróżnicowaną ofertą turystyczną. Niestety z powodu różnicy ubezpieczenia rolników w KRUS-ie i w ZUS-ie nie zawsze te gospodarstwa mogły się dobrze rozwijać. Rolnik posiadający małe kilku hektarowe gospodarstwo, nie był w stanie się z niego utrzymać, dlatego przynajmniej jedno z małżonków musiało pra-

cować zawodowo. Również brak możliwości samodzielnego wyboru ubezpieczyciela - KRUS czy ZUS - narzucał z góry ograniczenia w sprzedaży np. posiłków z gospodarstwa czy domowych przetworów chociażby tylko dla gości. Rolnik, który w taki sposób chciałby dodatkowo zarobić musiałby założyć działalność i spełnić wszystkie wymogi lokalowo - sanitarne, podobne jak firma cateringowa czy przetwórcza, nie wspominając o automatycznym wpisaniu się w ubezpieczenie w ZUS-ie. Mimo tych ograniczeń rolnicy otwierają gospodarstwa, czyniąc z ograniczeń przyrodniczych (BPK, Natura 2000, rezerваты), wartość dodaną pozwalającą godnie żyć. Największym hamulcem do rozwoju terenu i turystyki jesteśmy my sami. Po wejściu do UE partnerem do rozmów jest ten, któremu zależy na rozwoju nie tylko jednostki ale całego regionu lub zainteresowanej grupy. Niestety my rolnicy w naszym regionie sami nie chcemy się zrzeszać w stowarzyszenia, partnerstwa. Nie potrafimy zaufać innym. Dlatego nie jesteśmy partnerami do rozmów z samorządem, aby ten podejmował działania promujące gminę. Rolnicy w innych rejonach kraju, którzy zrozumieli istotę zrzeszania się, dobrze ze sobą współpracują, co ma realne przełożenie na ich dochody. Dobra wola, chęć współpracy i kompromis - to klucz do portfeli rolników.

Grażyna Olszewska - Specjalista do spraw obszarów wiejskich i obsługi Rady Powiatowej IRWŁ w Skierniewicach

KADENCJA 2015 - 2019

Szczepanik Franciszek Zenon - Skierniewice; Ozga-Flejszer Beata - Bolimów, Kolonia Wola; Siekiera Renisław - Bolimów, Nowe Keszycy; Kowara Andrzej Tomasz - przewodniczący- Głuchów; Mikołajczyk Michał Stanisław - Michowice, Głuchów; Pąśko Józef - Godzianów; Ossowicz Jacek - delegat - Michałowice, Kowiesy; Wróblewski Marek - Wola Pękoszewska, Kowiesy; Dziuda Jacek - Drzewce, Lipce Reymont; Blus Roman Krystyn - Sielce Prawe, Maków; Sałek Kazimierz - Maków, Brzosty; Adamczyk Piotr Paweł - Nowy Dwór - Parcela, Nowy Kawęczyn; Góral Tomasz - Trzcianna, Nowy Kawęczyn; Skarzyńska Lucja Beata - Ruda, Skierniewice; Wójcicki Andrzej - Sierakowice Prawe, Skierniewice; Rosiński Roman Tadeusz - Gzów, Słupia.

Szanowni Państwo!

Zapraszam do lektury majowego wydania W NOWEJ ROLI. Tym numerem rozpoczynamy nowy cykl na naszych łamach. W kolejnych odsłonach miesięcznika chcemy przedstawić Państwu działania Rad Powiatowych Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego i problemy z którymi borykają się rolnicy z danego terenu. O wszystkich tych sprawach przedstawiciele izby dyskutują na posiedzeniach rad, a także na Walnym Zgromadzeniu, które odbyło się 14 maja tego roku. Wnioski i działania Walnego Zgromadzenia IRWŁ przedstawiamy na stronie 6.

W ostatnim numerze szczególnym zainteresowaniem naszych Czytelników cieszył się artykuł na temat ustawy o obrocie ziemią. Postanowiliśmy kontynuować ten temat, i w tym oraz następnym wydaniu naszego miesięcznika będzie można zapoznać się ze wszystkimi szczegółami nowej ustawy. Zachęcam do przejrzania rubryki „Dobre praktyki w rolnictwie” gdzie m.in. przedstawiamy aktualne problemy zdrowotne w stadach krów mlecznych. Zapewne wielu z hodowców była mlecznego styka się z nimi na co dzień. Mam nadzieję, że opisane w artykułach porady pozwolą zminimalizować tego typu sytuacje w stadach.

Tak ważny w naszych uprawach ziemniak, ma szanse w tym roku na nowe odmiany. Obecnie w krajowym rejestrze znajduje się jego 112 odmian, w tym 9 nowych, które zostały opisane w artykule Pana dra Przemysława Majchrowskiego - Dyrektora COBORU Stacji Doświadczalnej Oceny Odmian w Sulejowie.

Życzę Państwu interesującej lektury

Dromis Tarc Naglewska

Prezes Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego

70 lat łódzkiego oddziału Wojewódzkiego Stowarzyszenia Inżynierów i Techników Rolnictwa

„Nauki i umiejętności dopiero stają się użytecznymi, Gdy są w praktyce do użytku publicznego zastosowane”.

Stanisław Staszic

SITR jest organizacją naukowo techniczną, która spełnia rolę zbiorowego konsultanta w wielu sprawach dotyczących rolnictwa i gospodarki żywnościowej. Jest organizacją zasłużoną dla polskiego rolnictwa, a popularyzując nowoczesność, pośredniczy między nauką, a praktyką rolniczą.

Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Rolnictwa w Łodzi jest od siedemdziesięciu lat organizacją działającą na terenie aglomeracji łódzkiej i województw ościennych, na rzecz środowiska rolniczego oraz branży przemysłowej. SITR jest członkiem Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT, największej organizacji skupiającej polskie środowisko inżynierów i techników. Wśród naszych rzeczoznawców są osoby ze statusem naukowym, inżynierowie o wąskich specjalnościach rolniczych, prawnicy i ekonomiści. Wielu rzeczoznawców jest biegłymi sędziami. Od wielu lat rzeczoznawstwo rolnicze działa pod znakiem firmowym SITR. Współpracujemy ze szkołami rolniczymi, kołami łowieckimi, jednostkami samorządu terytorialnego oraz wyższymi uczelniami technicznymi w kraju. W roku 2010 zawód rzeczoznawcy rolniczego został wpisany na listę zawodów Ministra Pracy i Polityki Społecznej. Działalność statutowa prowadzona jest w oparciu o statut zarejestrowany w Sądzie Rejestrowym w Łodzi. W rozdz. II § 5 zostało zapisane:

„Celem i zadaniem SITR jest integracja środowiska rolniczego i jego otoczenia wokół zagadnień postępu naukowo technicznego i gospodarczego, a także rozwijanie działalności na rzecz podnoszenia poziomu zawodowego i etycznego członków ochrony zawodu oraz uprawnień inż. i techników rolnictwa”.

W szczególności:

Opracowujemy:

- Raporty o oddziaływaniu przedsięwzięć na lokalne środowisko;
- Ekspertyzy specjalistyczne;
- Operaty wodno-prawne;
- Plany i programy ochrony środowiska;
- Plany gospodarowania odpadami.

Wyceniamy:

- Nieruchomości zabudowane i niezabudowane, w tym nieruchomości rolne;
- Maszyny i urządzenia oraz środki transportu, w tym sprzęt rolniczy;
- Przedsiębiorstwa i gospodarstwa rolne oraz ich składniki;
- Służebności przesyłu linii energetycznych;
- Szkody łowieckie.

Wykonujemy:

- Opinie o wartości środków trwałych;
- Instrukcje kontroli obiegu dokumentacji.

Ustalamy:

- Normy zakładowe zużycia paliw płynnych dla pojazdów silnikowych i urządzeń stacjonarnych.

Dysponujemy rzeczoznawcami SITR w zakresie następujących specjalności:

- Produkcja i hodowla roślin;
- Ochrona środowiska;
- Maszyny, urządzenia i środki transportu;
- Inwestycje i budownictwo;
- Bezpieczeństwo i higiena pracy;
- Organizacja i zarządzanie;
- Ekonomika i rachunkowość;
- Środowisko naturalne;
- Przyroda i łowiectwo.

Stowarzyszenie Naukowo-Techniczne Inżynierów i Techników Rolnictwa Zarząd Oddziału: 90-950 Łódź, Plac Komuny Paryskiej 5a. tel: (42) 632 89 60 (wew.24), 601 808 013

Zapraszamy na
"PIKNIK ZBOŻOWY"

**W dniu 22 maja 2016 r.
od godz. 14.00**
Miejsce:
**STADION MIEJSKI W PODDĘBICACH
UL. MICKIEWICZA 17**

**Piknik odbędzie się przy okazji
Obchodów 150-lecia istnienia
Kół Gospodyń Wiejskich
na ziemiach polskich.**

W programie:
Promocja i degustacja produktów zbożowych.
Konkursy dla dzieci i dorosłych.
Występy artystyczne.

Sfinansowano ze środków finansowych Funduszu Promocji Ziarna
Zbóż i Przetworów Zbożowych

Krajowa Rada Izb Rolniczych, ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa
Izba Rolnicza Województwa Łódzkiego ul. Północna 27/29, 91-420 Łódź
www.izbarolnicza.lodz.pl e-mail: info@izbarolnicza.lodz.pl
Agencja Rynku Rolnego ul. Nowy Świat 6/12, 00-400 Warszawa

VODATEC
TECHNOLOGIA NAWODNIEN

Tworzymy systemy nawodnień
na miarę potrzeb

Profesjonalnie doradzimy, zaprojektujemy i zrealizujemy

nawodnienia, fertygacja, filtracja, pompownie, ochrona antyprzymrozkowa

Ireneusz Dytus

519 423 685

biuro@vodatec.pl

Zofiówka 4a, 05-620 Błędów

Kilka uwag na temat kontroli przeprowadzanych przez ARiMR

Czynności kontrolne w gospodarstwie rolnym były dotychczas przeprowadzane przez ARiMR w oparciu o przepisy ustawy z dnia 07.03.2007r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (Dz.U. nr 84, poz.427) zwaną dalej „ustawą o PROW 2007-2013” oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 31.08.2007r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przeprowadzania kontroli na miejscu i wizytacji w miejscu w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz.U. nr 168, poz.1181). Podstawa prawna z chwilą wejścia w życie nowego programu jakim jest PROW 2014-2020 uległa zmianie.

Odnoszę się jeszcze do zapisów poprzedniej ustawy i rozporządzenia. Otóż zgodnie z art.31 ustawy o PROW 2007-2013 czynności w ramach kontroli na miejscu oraz czynności w ramach wizytacji w miejscu, zwane dalej „czynnościami kontrolnymi”, są wykonywane przez osoby posiadające imienne upoważnienie. **Z czynności kontrolnych, osoba wykonująca czynności kontrolne sporządza z tych czynności raport.** Niestety bardzo często dokument ten jest potraktowany przez kontrolowanego jako mało istotny, co stanowi poważny błąd. Ustawa o PROW 2007-2013 wyraźnie stanowiła, że Raport podpisuje osoba wykonująca czynności kontrolne oraz podmiot kontrolowany. Natomiast w przypadku odmowy podpisania raportu przez podmiot kontrolowany raport podpisuje tylko osoba wykonująca czynności kontrolne, dokonując w raporcie stosownej adnotacji o odmowie podpisania raportu przez podmiot kontrolowany. Ustawa przewidywała także możliwość zgłoszenia przez kontrolowanego umotywowanych zastrzeżeń, gdy kontrolowany nie zgadzał się z ustaleniami zawartymi w Raporcie. Szczegółowy tryb postępowania regulowało natomiast Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 31.08.2007r. W rozrządzeniu tym mówiło się wyraźnie co powinien zawierać Raport z czynności kontrolnych oraz tryb postępowania z Raportem. Otóż Raport powinien zawierać przede wszystkim opis stwierdzonego w wyniku czynności kontrolnych stanu faktycznego, w tym wykrytych przez kontrolujących uchybień i ich zakresu. Ponadto w Raporcie powinno się znaleźć pouczenie o prawie, sposobie i terminie zgłoszenia umotywowanych zastrzeżeń o których mowa w art.31 ust.8 ustawy o PROW 2007-2013 oraz o prawie do odmowy podpisania Raportu. Raport taki sporządzany jest w 2 jednobrzmiących egzemplarzach po jednym dla każdej ze stron czyli dla kontrolowanego i kontrolującego. Przy czym jak wynika z przepisów ww. rozporządzenia Raport ten jest przekazywany kontrolowanemu w terminie 14 dni od dnia zakończenia czynności kontrolnych. Jeżeli jego sporządzenie wymagałoby dodatkowych wyjaśnień to termin do jego dostarczenia kontrolowanemu zostaje wówczas wydłużony o czym kontrolowany (rolnik) winien zostać zawiadomiony na piśmie, w przeciwnym wypadku mamy do czynienia z uchybieniami natury proceduralnej. W Raporcie doręczanym kontrolowanemu, na końcu, pod pozycją

II. Załączniki znajduje się pouczenie następujące treści:

„Podmiot kontrolowany ma możliwość:

- przekazania jednostce kontrolującej raport w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania;

- zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń co do umotywowanych zastrzeżeń co do ustaleń zawartych w raporcie, (przy czym przyp. Aut.) zgłoszenia należy dokonać przed podpisaniem raportu, w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania;

- odmawiając podpisania raportu, złożyć w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania albo od dnia otrzymania stanowiska o nieuwzględnieniu w całości lub części zgłoszonych zastrzeżeń, pisemne wyjaśnienie tej odmowy.

I niestety bardzo często, ten zapis był przez rolników pomijany, wręcz nie zauważany. Problem pojawia się, z chwilą

niekorzystnej decyzji co do przyznania płatności przez ARiMR lub wręcz z chwilą wydania kolejnej decyzji, którą przyznana wcześniej płatność zostaje pomniejszona bądź wręcz cofnięta w całości. Wówczas w toku ewentualnego postępowania odwoławczego, prowadzonego zarówno przez ARiMR jak i w dalszym toku przed Wojewódzkim Sądem Administracyjnym, przez ARiMR jak i przez WSA jest podnoszony zarzut braku reakcji na Raport z czynności kontrolnych. Brak reakcji ze strony kontrolowanego rolnika na ustalenia zawarte w Raporcie jest traktowany jako zgoda na te ustalenia. Brak umotywowanych zastrzeżeń powoduje, że odwołanie czy skarga do WSA zostają uznane za pozbawione podstaw prawnych i są oddalane. Nierzadko trudno zrozumieć rolnikowi, że jego twierdzenia nie są uznawane za zasadne w toku postępowania odwoławczego, właśnie z powodu braku jakiegokolwiek reakcji na ustalenia zawarte w Raporcie. Mało tego, te umotywowane zastrzeżenia należało wnieść w terminie 7 dni od otrzymania Raportu.

W ramach nowego programu PROW 2014-2020 kwestie kontroli reguluje art. 49 i 50 ustawy z 20.02.2015r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz.U. z 2015r. poz. 349) oraz rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z 21.08.2015r. w sprawie warunków i trybu przeprowadzania czynności kontrolnych w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz.U. z 2015r. poz.1344). Ponadto aktem, którego przepisy są odpowiednio stosowane do procedur kontrolnych jest Rozporządzenie Wykonawcze Komisji (UE) nr 809/2014 z 17.07.2014 ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1306/2013 w odniesieniu do zintegrowanego systemu zarządzania i kontroli, środków rozwoju obszarów wiejskich oraz zasady wzajemnej zgodności. (Dz. Urz. UE L.227/69).

Zgodnie z ww. przepisami czynności kontrolne są wykonywane przez co najmniej 2 osoby posiadające imienne upoważnienie. Natomiast czynności kontrolne wykonywane z użyciem teledetekcji w ramach działań takich jak inwestycje w rozwój obszarów leśnych i poprawę żywotności lasów, działania rolno-środowiskowo-klimatyczne, rolnictwo ekologiczne, płatności dla obszarów z ograniczeniami naturalnymi lub innymi szczególnymi ograniczeniami mogą być przeprowadzane przez jednego kontrolującego. Kontrolujący z czynności kontrolnych sporządza sprawozdanie zwane „Raportem z czynności kontrolnych”. Podmiot kontrolowany otrzymuje kopię Raportu z czynności kontrolnych.

Kontrolowany powinien podpisać Raport z czynności kontrolnych. Kontrolowany może odmówić podpisania raportu z czynności kontrolnych, wówczas podpisuje go tylko kontrolujący i dokonuje w nim adnotacji o odmowie podpisania przez kontrolowanego.

Jeżeli kontrolowany nie zgadza się z wynikami kontroli zawartymi w Raporcie z czynności kontrolnych, może wówczas zgłosić jednostce kontrolującej umotywowane uwagi na piśmie co do wyników kontroli w terminie:

1) 7 dni – w przypadku działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1–7, pkt 8 ustawy, w zakresie kosztów założenia, o których mowa w art. 22 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz. Urz. UE L 347 z 20.12.2013, str. 487, z późn. zm.), pkt 9, pkt 13 i pkt 14 ustawy,

2) 14 dni – w przypadku działań, o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 8 ustawy, w zakresie rocznej premii, o której mowa w art. 22 ust. 1 rozporządzenia wymienionego w pkt 1, i pkt 10–12 ustawy licząc od dnia otrzymania kopii raportu z czynności kontrolnych, chyba że bezpośrednio po zakończeniu czynności kontrolnych podmiot kontrolowany zgłosił kontrolującemu umotywowane uwagi co do wyników kontroli zawartych w tym raporcie.

Jeżeli kontrolujący uwzględni uwagi kontrolowanego wówczas kontrolujący niezwłocznie sporządzają zmieniony lub uzupełniony Raport z czynności kontrolnych i jego kopie doręczając kontrolowanemu. Jeżeli umotywowane uwagi kontrolowanego nie zostaną uwzględnione, wówczas kontrolujący niezwłocznie przekazują informację kontrolowanemu na piśmie ze wskazaniem przyczyn ich nieuwzględnienia.

Podsumowując, za każdym razem kiedy kontrolowany nie zgadza się Raportem z czynności kontrolnych, winien zgłosić do niego umotywowane uwagi we wskazanym terminie.

Lilla Perka

Radca prawny IRWŁ Porady prawne we wtorki i w czwartki po wcześniejszym zgłoszeniu 42 632 70 21

Problemy rolnictwa głównym tematem Walnego Zgromadzenia IRWŁ

14 maja 2016 roku w sali Sejmiku Województwa Łódzkiego odbyło się III w V kadencji Walne Zgromadzenie Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego.

W Łodzi obradowali przedstawiciele rolników z całego województwa łódzkiego - Przewodniczący i Delegat każdej Rady Powiatowej IRWŁ, a także Zarząd IRWŁ - Bronisław Węglewski - Prezes, Andrzej Komala - Wiceprezes oraz Członkowie Zarządu: Ewa Bednarek, Mariusz Cheba, Dariusz Kowalczyk. W Walnym Zgromadzeniu IRWŁ uczestniczyli również zaproszeni goście: Grzegorz Wojciechowski - Poseł na Sejm RP, Wiktor Szmulewicz - Prezes Krajowej Rady Izb Rolniczych, Jolanta Zięba-Gzik - Członek Zarządu Województwa Łódzkiego, Andrzej Kwiatkowski - Wojewódzki Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa w Łodzi, Tomasz Nowicki - Dyrektor KRUS OR w Łodzi, Paweł Jegier - Dyrektor ARiMR OR w Łodzi, Janusz Ciesielski - Dyrektor ANR OT w Warszawie Filia Łódź, Anna Bieniawska - Dyrektor Biura Regionalnego Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „TUW”, Katarzyna Leszczyńska - przedstawicielka Łódzkiego Wojewódzkiego Lekarza Weterynarii, Małgorzata Skupińska - przedstawicielka WFOŚ i GW w Łodzi

Na Walnym Zgromadzeniu IRWŁ w czasie dyskusji poruszono temat związany z ubezpieczeniami w rolnictwie. Uznano, że konieczne jest objęcie upraw obowiązkowym ubezpieczeniem w formie pakietu obejmującego wszystkie ryzyka. Udział dotacji budżetu państwa powinien być w wysokości 65-70 % do składki

ubezpieczeniowej. Wtedy odszkodowania przejmą firmy ubezpieczeniowe i Skarb Państwa nie będzie musiał z tego tytułu udzielać pomocy związanej z wypłatą odszkodowań. Wielu rolników w województwie łódzkim ma problemy ze szkodami łowieckimi. Samorząd rolniczy zawsze uważał, że zwierzyna łowna i leśna stanowi własność Skarbu Państwa, dlatego Skarb Państwa powinien ponosić część odpowiedzialności za wyrządzone szkody. Przedstawiciele rolników województwa łódzkiego uznali również za zasadne powołanie funduszu odszkodowawczego, który odciąży koła łowieckie od pełnej odpowiedzialności finansowej za wyrządzone szkody. Izba Rolnicza Województwa Łódzkiego wydała także negatywną opinię dotyczące projektu ustawy prawo wodne. Z korzyścią dla gospodarstw rolnych, w związku ze zmianami klimatycznymi (postępujące susze), wniesiono o uznanie nawodnień na potrzeby gospodarstwa rolnego jako zwykłe korzystanie z wód. Izba Rolnicza Województwa Łódzkiego popiera wniosek, aby piętrzenie wody w urządzeniach melioracji wodnej i hamowanie jej odpływu z tych urządzeń było zwolnione z obowiązku uzyskiwania pozwoleń wodno-prawnych.

W związku z wystąpieniem klęsk żywiołowych i uruchomieniem działania 126 „Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku wystąpienia klęsk

żywiołowych oraz wprowadzenie odpowiednich działań zapobiegawczych” Walne Zgromadzenie IRWŁ wnioskowało do Krajowej Rady Izb Rolniczych o finansowanie autentycznych działań związanych z odtworzeniem produkcji na terenie gospodarstwa rolnego. Na przy-

kład: szkody w sadzie - dopłata z tego działania powinna być przeznaczona na odtworzenie sadu, a nie na dodatkowy zakup sprzętu. Do Krajowej Rady Izb Rolniczych wysłano również wniosek o przywrócenie możliwości wykonywania przeglądu technicznego dla ciągników, przyczep i maszyn rolniczych także w Podstawowych Stacjach Kontroli pojazdów położonych bliżej rolnika, na terenie gminy. Obecnie rolnicy zobowiązani są wykonywać przeglądy ciągników i sprzętu rolniczego w Okręgowych Stacjach Kontroli Pojazdów, niejednokrotnie znacznie oddalonych od gospodarstw rolnych.

W czasie obrad członkowie Walne Zgromadzenie Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego przegłosowali powołanie organu doradczo-opiniotwórczego IRWŁ - Rady ds. Kobiet Wiejskich i ich Rodzin. Patronat nad radą objęła Jolanta Zięba-Gzik - Członek Zarządu Województwa Łódzkiego.

Jerzy Kuzański
Dyrektor Biura IRWŁ

Zmiany w sprzedaży gruntów rolnych

Od 30 kwietnia 2016 roku obowiązują nowe zasady sprzedaży gruntów rolnych, stanowiących zarówno Zasób Własności Rolnej Skarbu Państwa jak i gruntów rolnych prywatnych – USTAWA z dnia 14 kwietnia 2016 r. o wstrzymaniu sprzedaży nieruchomości Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa oraz o zmianie niektórych ustaw

Przedstawiamy poniżej podstawowe informacje na temat nowych przepisów prawa w tym zakresie.

Jakich gruntów z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa nie dotyczy ustawa o wstrzymaniu sprzedaży? – art. 2. Ust. 1 Ustawy o wstrzymaniu sprzedaży

- 1) nieruchomości i ich części przeznaczonych w:
 - a) miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub
 - b) studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, lub
 - c) ostatecznej decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu
 - na cele inne niż rolne, w szczególności na parki technologiczne, parki przemysłowe, centra biznesowo-logistyczne, składy magazynowe, inwestycje transportowe, budownictwo mieszkaniowe, obiekty sportowo-rekreacyjne, lub
- 2) nieruchomości położonych w granicach specjalnych stref ekonomicznych, lub
- 3) domów, lokali mieszkalnych, budynków gospodarczych i garaży wraz z niezbędnymi gruntami oraz ogródków przydomowych, lub
- 4) nieruchomości rolnych o powierzchni do 2 ha.

Sprzedaż innych gruntów Zasobu może nastąpić za zgodą ministra właściwego do spraw rozwoju wsi, na wniosek Prezesa Agencji Nieruchomości Rolnych

Kto może być dopuszczony do przetargu na zakup gruntów rolnych z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa? – art. 29 ust. 3b Ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa

- a) rolnicy indywidualni, w rozumieniu przepisów o kształtowaniu ustroju rolnego, zamierzający powiększyć gospodarstwo rodzinne, jeżeli mają oni miejsce zamieszkania w gminie, w której położona jest nieruchomość wystawiana do przetargu lub w gminie graniczącej z tą gminą lub
- b) osoby posiadające kwalifikacje rolnicze określone w przepisach o kształtowaniu ustroju rolnego, zamierzające utworzyć gospodarstwo rodzinne w rozumieniu tych przepisów, lub
- c) pracownicy zlikwidowanych państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej zamierzający utworzyć gospodarstwo rodzinne, lub
- d) rolnicy, którzy po dniu 31 grudnia 1991 r. sprzedali Skarbowi Państwa nieruchomości niezbędne na cele publiczne, lub
- e) członkowie rolniczych spółdzielni produkcyjnych postawionych w stan likwidacji lub upadłości, zamierzający utworzyć gospodarstwo rodzinne, lub
- f) repatrianci w rozumieniu przepisów o repatriacji, przybyli do Rzeczypospolitej Polskiej nie wcześniej niż 6 lat przed dniem przetargu, lub
- g) spółki prawa handlowego, w których 100% akcji albo udziałów należy do pracowników zlikwidowanych państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej.

Kto to jest rolnik indywidualny? – art. 29 ust. 3b pkt. 1-2 Ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa

- osoba fizyczna, osobiście prowadząca działalność,
- właściciel/użytkownik wieczysty/samoistny posiadacz/dzierżawca nieruchomości rolnej
- łączna powierzchnia użytków rolnych nie może przekraczać 300 ha

- osoba posiadająca kwalifikacje rolnicze
- od co najmniej 5 lat zamieszkuje w gminie, na obszarze której jest położona nieruchomość rolna wchodząca w skład gospodarstwa rolnego
- prowadząca przez okres co najmniej 5 lat osobiście to gospodarstwo (jeżeli osoba fizyczna ma nie więcej niż 40 lat w dniu ogłoszenia wykazu brak jest obowiązku 5 letniego okresu osobistego prowadzenia gospodarstwa rolnego)

W przetargach będą mogły też wziąć osoby, którym pod względem kwalifikacji zawodowych, przyznano pomoc finansową w ramach PROW na lata 2007-2013 oraz PROW 2014-2020 (tzw. Młody Rolnik), a termin uzupełnienia tych kwalifikacji jeszcze nie minął.

Kto nie może być nabywcą nieruchomości rolnych z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa? – art. 29 ust. 3ba, 3 bb, 3 bc Ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa

- I. Nabywcą nie może być osoba, która naruszyła jedną z niżej wymienionych przesłanek:
 - a. podmiot przeniósł własność nieruchomości rolnej nabytej z Zasobu w okresie 15 lat od dnia nabycia nieruchomości i nie prowadził na niej w tym okresie działalności (osoby fizyczne muszą prowadzić tę działalność osobiście)
 - b. podmiot ustanowił w okresie wskazanym w pkt. a) hipotekę na nieruchomości nabytej z Zasobu na rzecz innych podmiotów niż ANR
 - c. podmiot nie zapłacił kwoty równej 40% ceny sprzedaży w przypadku: określonym w pkt. a) i b) albo w sytuacji niezłożenia prawdziwego oświadczenia o pochodzeniu środków finansowych na nabycie nieruchomości i o zawarciu umowy przedwstępnej na zbycie tej nieruchomości
 - d. W dniu opublikowania wykazu posiadał udziały lub akcje w spółkach prawa handlowego, będących właścicielami nieruchomości rolnych lub w spółce zależnej od takiej spółki, z wyjątkiem akcji dopuszczonych do obrotu na rynku giełdowym w rozumieniu ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi.

- II. W przetargu nie może brać udziału podmiot który ma zaległości z tytułu zobowiązań finansowych wobec ANR, SP, jst, ZUS, KRUS, z wyjątkiem przypadków gdy podmiot ten uzyskał zwolnienie, odroczenie, rozłożenie na raty zaległych płatności lub wstrzymanie w całości wykonania decyzji właściwego organu.

III. W przetargu nie może brać udziału podmiot, który władał lub włada nieruchomościami Zasobu bez tytułu prawnego i mimo wezwania ANR nieruchomości tych nie opuścił.

Jakie warunki musi spełnić nabywca nieruchomości rolnych z Zasobu Własności Rolnej Skarbu Państwa? – art. 29 a-29 c Ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa

1. obowiązek nieprzenoszenia własności nieruchomości nabytej z Zasobu przez okres 15 lat od dnia nabycia
2. obowiązek prowadzenia działalności rolniczej na nieruchomości w okresie 15 lat od nabycia (os. fiz. – obowiązek osobistego prowadzenia działalności)
3. zakaz ustanawiania przez 15 lat od dnia nabycia nieruchomości hipoteki na rzecz innych podmiotów niż ANR

Sankcja: obowiązek zapłaty kwoty w wysokości 40% ceny sprzedaży.

Wyjątki od zastosowania w/ sankcji jest przeniesienia własności nieruchomości nabytej z Zasobu na rzecz zstępnego lub przysposobionego, a w przypadku ich braku - na krewnego w linii bocznej albo pisemna zgoda ANR na zbycie.

Część 2 w następnym numerze.

ANR - Filia w Łodzi, Północna 27

Telefon: 42 636 53 26

AGENCJA NIERUCHOMOŚCI ROLNYCH

AGENCJA NIERUCHOMOŚCI ROLNYCH

Uwaga maturzysto 2016 !!!

stypendium 500 zł/miesiąc !!!

Jeśli spełniasz **jednocześnie** następujące warunki:

- ukończyłeś szkołę ponadgimnazjalną w 2016 r. i jesteś tegorocznym maturzystą,
- zostałeś przyjęty na pierwszy rok dziennych **studiów I stopnia**, lub pierwszy rok **dziennych jednolitych studiów magisterskich**, realizowanych w **polskich akademickich uczelniach publicznych**,
- osiągnąłeś na egzaminie maturalnym liczbę punktów nie mniejszą niż **90**,
- jesteś dzieckiem **byłych pracowników ppgr**, którzy byli zatrudnieni w tych gospodarstwach na podstawie umowy o pracę **co najmniej 2 lata**,
- jesteś zameldowany (**okres zameldowania nie może być krótszy niż 2 lata od daty ogłoszenia Programu na stronie www.stypendia-pomostowe.pl**) na terenach wiejskich lub w mieście do 20 tys. mieszkańców,
- dochód netto na osobę w Twojej rodzinie nie przekracza **1.295 zł** lub **1.480 zł**, gdy członkiem rodziny jest dziecko niepełnosprawne

możesz otrzymać **stypendium** pomostowe na I roku studiów

w wysokości **500 zł/miesiąc !!!**

wnioski wypełnianie są **wyłącznie on-line** na

www.stypendia-pomostowe.pl

w terminie do 17 sierpnia 2016 do godziny 16.00 !!!

ale oryginał po wydrukowaniu wraz z załącznikami należy przekazać do Agencji Nieruchomości Rolnych OT Warszawa Filia w Łodzi, ul. Północna 27/29, 91-420 Łódź w terminie do 24 sierpnia 2016 r.

Więcej informacji www.stypendia-pomostowe.pl

lub tel. 42/6361239 (po usłyszeniu zapowiedzi wybierz numer 2)

Podkliniczne zapalenia wymienia – problem zawsze aktualny w stadach krów mlecznych

Zgodnie z polskimi i unijnymi regulacjami prawnym liczbą komórek somatycznych (LKS) w mleku nie może przekraczać 400 tys./ml. Główną przyczyną wzrostu LKS są podkliniczne zapalenia gruczołu mlekowego. Stanowią one 70-80% przypadków mastitis. Cechują się one wysoką LKS i obecnością drobnoustrojów (najczęściej bakterii) przy braku objawów klinicznych i makroskopowych zmian w mleku. U około 10-20% krów z podwyższoną LKS nie stwierdza się bakterii w mleku (zapalenia aseptyczne, zaburzenia sekrecyjne).

Straty ekonomiczne powodowane przez podkliniczne zapalenia wymienia powodowane są głównie spadkiem wydajności mlecznej krów. Wzrost LKS o 100 tys./ml powoduje spadek produkcji mleka o 2,5%. W USA wartość niezyskanego mleka szacowana jest na miliardy dolarów. Nie obejmuje to strat związanych z pogorszeniem jakości i przydatności przemysłowej mleka, a także kosztów rozpoznawania i leczenia oraz przedwczesnego brakowania krów. Podkliniczne zapalenia wymienia ulegają często zaostrzeniu i przechodzą w postać kliniczną.

Czynnikami etiologicznymi podklinicznych zapaleń wymienia są głównie paciorkowce i gronkowce, zwłaszcza gronkowce koagulazoujemne (CNS). Należy podkreślić, że zapalenia wymienia należą do chorób o złożonej patogeniezie. Oprócz drobnoustrojów istotną rolę odgrywają: uwarunkowana genetycznie podatność na mastitis, warunki utrzymania i żywienia krów oraz higiena doju. Szacuje się, że czynniki genetyczne odpowiadają za powstanie mastitis w 20%, a czynniki środowiskowe aż w 80%. Spośród czynni-

ków żywieniowych szczególne znaczenie przypisuje się niedoborom energii i związanym z tym zaburzeniom metabolicznym (ketoza) oraz niedoborom seleniu i witaminy E.

Zapalenia podkliniczne możliwe są do wykrycia tylko badaniami laboratoryjnymi (LKS, badanie bakteriologiczne). Wstępne rozpoznanie tych zapaleń w warunkach terenowych umożliwia Terenowy Odczyn Komórkowy (TOK) oraz pomiar przewodności elektrycznej mleka. Podkliniczne zapalenia wymienia leczone zazwyczaj w okresie zasuszenia (zasuszanie pod osłoną antybiotyków, DC therapy), a w przypadkach uzasadnionych sytuacją zdrowotną w stadzie (wysoka LKS) również w czasie laktacji. Skuteczność metody DC jest zadowalająca pod warunkiem, że towarzyszą jej środki zapobiegawcze, jak poprawa warunków utrzymania, zbilansowanie żywienia, minimalizacja czynników stresowych itd. Wprowadzane są nowe metody zapobiegania zakażeniom wymienia w okresie zasuszenia (bezantybiotyczne pasty dowymienowe, preparaty tworzące błonę na strzykach). W okresie laktacji stosowane są także preparaty stymulujące odporność (Lydium KLP,

Immodulen). Dostępne są również szczepionki przeciwko mastitis (Startvac, Mastibiovac), coraz częściej stosowane są autoszczepionki. Należy jednak zauważyć, że system immunologiczny wymienia jest trudny do stymulacji i skuteczność profilaktyczna szczepionek jest ograniczona.

Mimo dużych nakładów na zwalczanie mastitis nie udało się dotychczas ograniczyć w zadowalającym stopniu występowania podklinicznych stanów zapalnych i stanowią one ciągle aktualny problem w stadach krów mlecznych. Powodowane jest to z jednej strony kompleksowym charakterem tego schorzenia, a z drugiej strony znacznym wzrostem wydajności mlecznej krów, a co za tym idzie zwiększonym ich obciążeniem, ciągle niedostatecznymi warunkami utrzymania i żywienia, małą skutecznością profilaktyki swoistej oraz stosunkowo niską efektywnością terapii antybiotykowej, związaną z nabywaniem przez bakterie oporności na antybiotyki.

prof. dr hab. Sławomir Zduńczyk

Katedra Rozrodu Zwierząt z Kliniką, Wydział Medycyny

Weterynaryjnej, UW-M w Olsztynie

Wpływ środowiska na występowanie mastitis u krów

Powszechnie wiadomo, że większość zapaleń gruczołu mlekowego u bydła posiada tło bakteryjne, przy czym do zakażenia wymienia dochodzi zwykle drogą gאלaktogenną, czyli przez kanał strzykowy. Po wnikięciu do gruczołu mlekowego drobnoustroje podejmują próbę namnożenia – które jest albo udana, albo nieudana.

Ogólnie bakterie można podzielić na dwie grupy – zakaźne i środowiskowe. Bakterie zakaźne – to chorobotwórcze gatunki, które namnażają się w wymieniu i przenoszone są z krowy na krowę najczęściej podczas dojenia. Bakterie środowiskowe to gatunki drobnoustrojów bytujące w otoczeniu krów, które atakują wymię między kolejnymi dojami. Już od kilkudziesięciu lat obserwuje się pewne zmiany wśród czynników wywołujących mastitis u bydła mlecznego. Chodzi tu głównie o to, że notuje się wzrost zapaleń spowodowanych przez bakterie środowiskowe, przy jednoczesnym spadku liczby przypadków chorobowych wywołanych przez niektóre patogeny zakaźne.

Do bakteryjnych patogenów zakaźnych zaliczane są m.in. gronkowiec złocisty (*Staphylococcus aureus*) i paciorkowiec bezmleczności (*Streptococcus agalactiae*). Spośród drobnoustrojów środowiskowych największe znaczenie posiadają: paciorkowiec wymieniowy (*Streptococcus uberis*) oraz Gram-ujemne pałeczki z grupy coli (przede wszystkim *E. coli*, czasami *Klebsiella pneumoniae*).

Głównym rezerwuarem paciorkowców środowiskowych (więc przede wszystkim *Streptococcus uberis*) jest ściółka ze słomy, choć należy zaznaczyć, że bakterie te są raczej wszędobylskie w środowisku fermowym. Obecność tych paciorkowców na pastwiskach ma miejsce przede wszystkim w sytuacjach, gdy krowy przebywają regularnie na tych samych arealach. Bakteria ta może być z łatwością wyizolowana z pochwy, sromu, pyska, skóry gruczołu mlekowego i kału krów mlecznych.

Źródłem bakterii z grupy coli są: ściółka, gleba, obornik i inne materiały organiczne w środowisku krów. Głównym rezerwuarem *E. coli* jest kał krów, natomiast rezerwuarem *Klebsiella pneumoniae* jest ściółka trocin.

Należy pamiętać, że częstotliwość występowania mastitis zależy w dużej mierze od warunków utrzymania zwierząt – w tym stanu sanitarnego wymion. Chodzi po prostu o to, że duża ilość bakterii na strzykach i w kubkach udojowych zwiększa szanse i prawdopodobieństwo na to, że mikroorganizmy będą penetrowały w głąb kanału strzykowego, dzięki czemu mogą osiągnąć dostęp do gruczołu mlekowego i wywołać mastitis. Zasadniczy problem z bakteriami środowiskowymi polega na tym, że ich głównym rezerwuarem jest miejsce przebywania krów, doprawdy – trudno je wyeliminować ze środowiska hodowlanego. W związku z tym występuje praktycznie ciągle narażenie kanału strzykowego na te drobnoustroje. Dlatego też ważna jest poudojowa dezynfekcja strzyków – która ma na celu ograniczenie zakażeń wymienia, w związku z tym, że po doju kanał strzykowy jest przez pewien czas otwarty. Sensowne jest także, aby krowy stały 0,5-1 godzinę po wydojeniu, dzięki czemu niedostatecznie zamknięte kanały strzykowe są przez pewien okres oddalone od poważnego rezerwuaru patogenów, jakim jest ściółka i stanowisko zwierzęcia. Cel ten można osiągnąć poprzez zadanie krowom smakowitej paszy po zakończeniu doju – dzięki czemu zwierzęta zajęte jedzeniem nie kładą się.

Bardzo duży wpływ na zdrowotność wymion ma jakość legowisk, których powierzchnia nie powinna być śliska, a ponadto musi być trwała i łatwa w utrzymaniu. Nie licząc aparatu udojowego, ściółka jest tym elementem środowiska, który ma bliski i długotrwały kontakt z końcówkami strzyków i może mieć duży wpływ na rodzaj zakażeń bakteryjnych spotykanych w wymieniu. Mokra ściółka nie tylko pogarsza komfort zwierzęcia, ale również jest siedliskiem drobnoustrojów wywołujących mastitis. Należy zaznaczyć, że duża część Gram-ujemnych bakterii nie jest

w stanie przetrwać długotrwałego suszenia, w związku z czym większość przetrwałych mikroorganizmów będzie się znajdowała w wilgotnych, słabo wysuszonych miejscach, takich jak właśnie wilgotna ściółka.

W niektórych sytuacjach może dojść do zanieczyszczenia wody – a w szczególności ze studni. Woda taka jest często skażona przez pałeczkę ropy błękitnej (*Pseudomonas aeruginosa*). Przeciekające poidła na stanowiskach uwięziowych lub poidła zanieczyszczone szlamem mogą również powodować rozprzestrzenienie się tej bakterii z zakażoną wodą.

Warunki klimatyczne mogą mieć również wpływ na wystąpienie zapaleń gruczołu mlekowego. Klasycznym przykładem wpływu klimatu i pory roku jest występowanie tzw. letniego zapalenia wymienia (*summer mastitis*). Zapalenie to wywoływane jest przez *Truperella (Arcanobacterium) pyogenes*. Choroba występuje w ciepłych miesiącach (lipiec, sierpień), przy wilgotnej aurze i dotyczy przede wszystkim zwierząt przebywających na pastwisku (krowy zasuszone, jałówki cielne), które narażone są na częsty kontakt z owadami przenoszącymi zarazki. Innym przykładem wpływu czynników klimatycznych na zdrowotność wymienia jest narażenie strzyków na skrajne warunki pogodowe. W lecie bowiem krowy mogą doznawać oparzeń słonecznych, a w trakcie dokuczliwego zimy może dochodzić do odmrożeń. Ekspozycja na zimno i wiatr – szczególnie gdy strzyki są wilgotne (np. po doju) – może prowadzić do pęknięć skóry, które są infekowane przez gronkowca złocistego (*Staphylococcus aureus*) i paciorkowce – chodzi tu głównie o paciorkowca zaburzeń mleczności (*Streptococcus dysgalactiae*).

Dr Grzegorz J. Dejneka UP we Wrocławiu

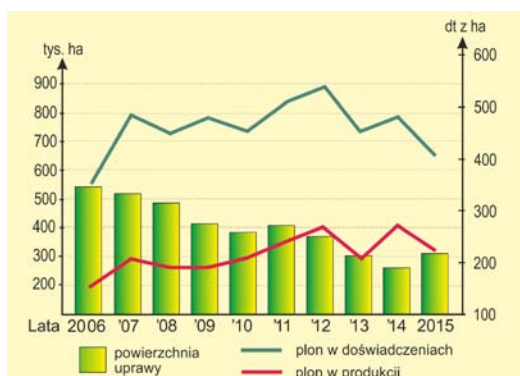

Nowe odmiany ziemniaka trafią na nasze pola

Ziemniak jest gatunkiem rolniczym o dużym znaczeniu gospodarczym. Sprzyjające warunki klimatyczne i glebowe w naszym kraju powinny zachęcać do uprawy ziemniaka, jednak w ostatnich latach areał jego uprawy maleje (wykres 1). Odmiany kukurydzy wykazują znaczne zróżnicowanie cech rolniczych i użytkowych, dlatego przed dokonaniem wyboru warto zapoznać się z ich charakterystyką.

Ostatni rok nie był łatwy dla producentów ziemniaka. Powodem takiego stanu rzeczy była przede wszystkim susza. Średnie plonowanie w kraju w 2015 roku szacowane jest na 217 dt/ha, dla porównania w doświadczeniach COBORU średni plon wyniósł 402 dt/ha. Warto nadmienić, że w doświadczeniach stosowany był kwalifikowany materiał sadzeniakowy.

Z przeprowadzonych analiz, opartych na wynikach doświadczeń degeneracyjnych, wykonanych w IHAR – Oddział Bonin wynika, że optymalna częstotliwość wymiany sadzeniaków w gospodarstwach nastawionych na towarową produkcję wynosi trzy lata. Szacuje się, że udział kwalifikowanych sadzeniaków w zużyciu nie przekracza 7%. Łatwo zauważyć, że obecny poziom produkcji nasiennej nie pozwala na wykorzystanie potencjału plonowania odmian nowych. W efekcie plonowanie ziemniaków w skali kraju jest o połowę niższe od uzyskiwanego w doświadczeniach COBORU.

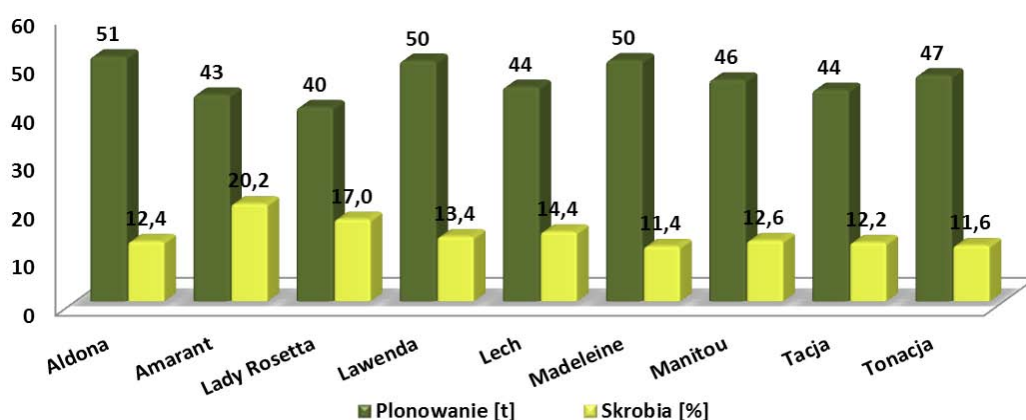
Wykres 1. Powierzchnia uprawy, plonowanie w kraju i w doświadczeniach COBORU. Lata 2006-2015.

Obecnie w krajowym rejestrze (kwiecień 2016) znajduje się 112 odmian ziemniaka. Do Krajowego Rejestru Odmian w roku 2016 wpisano 9 nowych odmian - siedem typowo jadalnych, jedna przeznaczona głównie do produkcji chipsów oraz jedna dla przemysłu skrobiowego.

Nowości odmianowe 2016

ALDONA – średniowczesna jadalna, w typie konsumpcyjnym ogólnoużytkowym lekko mączystym o przeciętnym smaku. Bulwy okrągłe do okrągło owalnych, bardzo duże do dużych o dość regularnym kształcie i płtyckich oczkach. Skórka żółta, miąższ jasno żółty. Charakteryzuje się dużą stabilną w latach plennością. Poziom uzyskiwanych plonów w badaniach porównywalną do odmiany Tajfun. Hodowca: HZ Zamarte.

AMARANT – średniopóźna skrobiowa. Średnia zawartość

Wykres 2. Plonowanie i zawartość skrobi odmian wpisanych do KR w 2016 r., (wyniki 2014-2015).

skrobi - 20,2%. Plenna, porównywalnie do odmiany Hinga. Bulwy duże, okrągłoolwalne. Skórka koloru fioletowego natomiast miąższ jasno biały. Hodowca: PMHZ Strzekęcin.

LADY ROSETTA – wczesna jadalna, w typie konsumpcyjnym ogólnoużytkowym lekko mączystym o dość dobrym smaku. Ze względu na parametry jakościowe, jest przeznaczona głównie do produkcji chipsów. Charakteryzuje się okrągłymi bulwami o regularnym kształcie i dość płtyckich oczkach. Zachowujący: Lind Sp. z o.o.

LAWENDA – wczesna jadalna, w typie konsumpcyjnym ogólnoużytkowym o dość dobrym smaku. Charakteryzuje się okrągłoolwalnymi, średnimi bulwami o regularnym kształcie i płtyckich oczkach. Skórka jasno czerwona, miąższ koloru żółtego. Hodowca: HZ Zamarte.

LECH – średniowczesna jadalna, w typie konsumpcyjnym ogólnoużytkowym do ogólnoużytkowego lekko mączystego o dobrym smaku. Bulwy okrągłoolwalne, średniej wielkości o bardzo regularnym kształcie, płtyckich oczkach. Skórka gładka, jasno czerwona, miąższ jasno żółty. Hodowca: HZ Zamarte.

MADELEINE – wczesna jadalna, w typie konsumpcyjnym ogólnoużytkowym o dobrym smaku. Charakteryzuje się okrągło owalnymi, bardzo dużymi bulwami o regularnym kształcie i bardzo płtyckich oczkach. Skórka oraz miąższ żółte. Zachowujący: Agrico Polska.

MANITOU – średniowczesna jadalna, w typie konsumpcyjnym sałatkowym do ogólnoużytkowego o dobrym smaku. Charakteryzuje się okrągłoolwalnymi, bardzo dużymi bulwami o regularnym kształcie i bardzo płtyckich oczkach. Skórka czerwona, miąższ żółty. Zachowujący: Agrico Polska.

TACJA – bardzo wczesna jadalna, w typie konsumpcyjnym ogólnoużytkowym o dość dobrym smaku. Bulwy

duże, o regularnym kształcie, okrągłoolwalne o bardzo płtyckich oczkach, żółtej skórcie i jasno żółtej barwie miąższu. Analizując plon ogólny i handlowy po zakończeniu wegetacji stwierdza się, że jest to odmiana o poziomie plonowania porównywalnym do Miłka i Viviany. Hodowca: HZ Zamarte

TONACJA – bardzo wczesna jadalna, w typie konsumpcyjnym sałatkowym, o dość dobrym smaku. Bulwy duże do bardzo dużych, o regularnym kształcie, okrągłoolwalne o płtyckich oczkach, żółtej skórcie i jasnożółtej barwie miąższu. Długość wegetacji porównywalna do Viviany. Hodowca: PMHZ Strzekęcin.

Stały napływ nowych odmian, również tych z katalogu CCA, pozwala producentom rolnym na coraz większy wybór odmian dostosowanych do charakteru produkcji i warunków siedliskowych. Wobec wysokich nakładów ponoszonych na produkcję ziemniaków, rolnicy poszukują odmian o ustalonej renomie, stabilnych w plonowaniu i odpornych na choroby.

Na podstawie wyników z doświadczeń porejestrowych Łódzki Zespół PDO przy udziale Marszałka Województwa Łódzkiego i Prezesa Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego corocznie od 2008 roku tworzy dla ziemniaka Listę Odmian Zalecanych do uprawy na terenie województwa. LOZ jest efektywną formą rekomendacji odmian do praktyki rolniczej. Zawiera odmiany najwartościowsze do uprawy w naszym regionie, a tym samym ułatwia rolnikom dokonanie trafnego wyboru odmiany najbardziej dostosowanej do lokalnych warunków gospodarowania. Szczegóły można znaleźć na stronie www.sulejow.coboru.pl.

dr inż. Przemysław Majchrowski
COBORU Stacja Doświadczalna
Oceny Odmian w Sulejowie

Związek Wzajemności Członkowskiej „Gospodarz” – rolnikom ziemi łódzkiej

Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „Tuw” jest historycznie pierwszym tuw-em po półwielkopolsce w Polsce tej formy ubezpieczeń. Jest obecne na rynku od marca 1992 roku. Prowadzone przez Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych „Tuw” prace koncepcyjne nad drogą rozwoju wzajemności ubezpieczeniowej w Polsce oraz doświadczenia, spowodowały zaproszenie jego przedstawicieli do udziału w pracach Sejmowej Podkomisji ds. nowelizacji ustawy z dnia 28 lipca 1990 roku o działalności ubezpieczeniowej. Uchwalona 22 października 1995 roku nowelizacja tej ustawy zmieniła także zapisy rozdziału II traktującego o tuw-ach. Wprowadziła ona elementy w znaczący sposób determinujące polską drogę dalszego rozwoju ubezpieczeń wzajemnych. Podstawą było wprowadzenie ustawowego pojęcia „Związku Wzajemności Członkowskiej”.

W sensie prawnym towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych skupia w sobie cechy spółki akcyjnej, spółdzielni i stowarzyszenia. Ubezpieczenie się w nim jest równoznaczne z uzyskaniem członkostwa, co odróżnia tę formę prowadzenia działalności ubezpieczeniowej od spółki akcyjnej, gdzie Ubezpieczony jest tylko klientem i nie ma wpływu na jej działalność.

na działalność ubezpieczeniową, potrzebna jest jedynie grupa zainteresowanych osób oraz wybrani przedstawiciele, którzy w jej imieniu będą prowadzić wszystkie sprawy związku. Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych zapewnia niezbędną wiedzę i doświadczenie z zakresu prowadzenia działalności ubezpieczeniowej. Choć ZWC ma charakter autonomiczny i działa na własny

gospodarstwa rolnego oraz odpowiedzialności cywilnej z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego.

Przystąpienie do ZWC „Gospodarz” umożliwia uzyskanie ochrony ubezpieczeniowej za rozsądną stawkę oraz uczestnictwo w działalności Towarzystwa poprzez kreowanie potrzeb ubezpieczeniowych. Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych Tuw

Członkowie Rady ZWC „Gospodarz”: ks. Jarosław Leśniak, Donata Wrona, Jan Kołodziejczyk - Przewodniczący ZWC „Gospodarz”, Ewa Bednarek, Jan Znyk, Konrad Olejniczak, w towarzystwie Anny Bieniawskiej - Dyrektora Tuw „Tuw” Biura Regionalnego w Łodzi.

Środowiska, które chcą ubezpieczyć się na zasadach wzajemności, mają dwie możliwości: utworzyć własne towarzystwo ubezpieczeń wzajemnych lub utworzyć związek wzajemności członkowskiej w ramach istniejącego już Tuw-u.

Należy zdawać sobie sprawę z faktu, że założenie Tuw-u wiąże się z wieloma wyzwaniami. Najczęstszą barierą w powoływaniu nowych towarzystw ubezpieczeń wzajemnych jest konieczność zgromadzenia kapitału zakładowego i poddanie się dosyć skomplikowanej procedurze związanej z uzyskaniem pozwolenia na działalność ubezpieczeniową. Towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych działają w oparciu o te same regulacje prawne co inne podmioty rynku ubezpieczeniowego i nie korzystają z żadnych przywilejów i udogodnień. Rozwiązaniem są związki wzajemności członkowskiej – ZWC czyli zawiązane w ramach Tuw grupy ubezpieczających się połączone wspólnotą interesów. Stanowią one rodzaj małej wspólnoty ubezpieczonych o dużej samodzielności, działającej pod „opieką” większej organizacji – Tuw-u. Wyodrębnienie związku w strukturach danego towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych odbywa się z inicjatywy grupy członków. Związki wzajemności członkowskiej mają charakter naturalnej wspólnoty zawodowej, terytorialnej lub środowiskowej.

Warto podkreślić, że założenie ZWC nie wymaga środków finansowych i konieczności uzyskania pozwolenia

rachunek, to jednak nie posiada osobowości prawnej. To Tuw prowadzi gospodarkę finansową związku, którego fundusze są oddzielnie ewidencjonowane. Po wypłacie ewentualnych odszkodowań oraz odliczeniu kosztów reasekuracji, akwizycji i obsługi pozostała nadwyżka finansowa, zgodnie z zawartą umową, jest przekazywana do dyspozycji ZWC. Kwota wypracowanej nadwyżki może być przeznaczona na wspólne cele, na przykład: obniżenie składek ubezpieczeniowych, prewencję czy działalność szkoleniową.

W ramach Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych „Tuw” działa kilkanaście związków wzajemności członkowskiej, w przeważającej liczbie założonych przez środowiska rolnicze. Reprezentanci największych związków desygnują swoich przedstawicieli do rady nadzorczej Tuw „Tuw”.

W dniu 11 października 2006 roku pomiędzy Towarzystwem Ubezpieczeń Wzajemnych „Tuw” a Izłą Rolniczą Województwa Łódzkiego została podpisana umowa o utworzeniu Związku Wzajemności Członkowskiej „Gospodarz”. Celem umowy było stworzenie możliwości korzystania przez członków Związku z ochrony ubezpieczeniowej opartej na zasadzie wzajemności.

Warunkiem uzyskania członkostwa w Związku jest zawarcie z Towarzystwem umów obowiązkowego ubezpieczenia budynków wchodzących w skład

oferuje szeroki wachlarz ubezpieczeń majątkowych dla rolników: obowiązkowe budynków wchodzących w skład gospodarstwa rolnego, OC rolników, ubezpieczenia komunikacyjne, ubezpieczenia sprzętu rolniczego, mienia w gospodarstwach rolnych i zwierząt gospodarskich. Warto dodać, że Tuw „Tuw” jest jednym z trzech zakładów ubezpieczeń w naszym kraju, które zawarły umowę z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie stosowania dopłat do składek w ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich.

Obecna sytuacja ekonomiczna gospodarstw rolnych, powoduje, że nie wszyscy mieszkańcy wsi ubezpieczają siebie, rodzinę, dobytek i uprawy przed nieprzewidywanymi zdarzeniami losowymi. Wzajemność ubezpieczeniowa, z założenia chroni oszczędnych i zapobiegliwych, dając poczucie bezpieczeństwa coraz większej liczbie mieszkańców wsi. Założenie związku to nie tylko wynik dbałości o własne mienie lecz także stopniowe przekształcanie polskiej wsi w bardziej zaradną, samoorganizującą się i zamożną społeczność.

Tekst i zdjęcia: Tuw „Tuw” Biuro Regionalne w Łodzi

ŚWIEŻE I ZDROWE BO ZE ZJAZDOWEJ

Sezon na owoce rozpoczęty!

W maju pojawiają się pierwsze, długo oczekiwane truskawki i czereśnie, pamiętajmy więc, aby nie zabrakło ich w naszym codziennym jadłospisie.

Truskawka - należy do najbardziej atrakcyjnych owoców jagodowych, gdyż jest pierwszym owocem spożywanym w stanie świeżym po zimie i długim przedwiośniu. Do jej zakupu zachęca doskonały smak, dobroczynny wpływ na zdrowie i wielokierunkowość zagospodarowania. Truskawka występuje w wielu odmianach różniących się porą dojrzewania, przydatnością dla przetwórstwa, wielkością, barwą i smakiem owoców. Jedzenie truskawek można polecać wszystkim, niezależnie od wieku czy stanu zdrowia. Bez obawy mogą ją jeść cukrzycy, reumatycy, artretycy, dzieci i rekonwalescenci. Zdarzają się niestety osoby alergiczne uczulone na truskawki. Wartość odżywcza owoców truskawki jest bardzo duża z uwagi na zawartość witamin oraz składników mineralnych.

100g świeżych owoców zawiera:

63 mg witaminy C	oraz 25 mg wapnia
0,03 mg wit.B1	24 mg fosforu
0,06 mg wit.B2	0,7 mg żelaza
0,3 mg wit. PP	9 mg magnezu

Truskawki polecane są również dla osób dbających o zgrabną sylwetkę, 100 g truskawek dostarcza zaledwie 40 kcal!

Sok truskawek jest bakteriobójczy, gdyż zawiera fitoncydy, podobnie jak chrzan, czosnek czy cebula.

Dzięki witaminom, minerałom i innym związkom aktywnym, truskawki mają niebagatelny wpływ na nasze zdrowie. Truskawki odkwaszają organizm, obniżają poziom „złego” cholesterolu, zmniejszają ryzyko zawału, regulują poziom cukru we krwi, chronią przed rakiem.

Owoce truskawek należy myć pod bieżącą wodą, ponieważ zmoczone bardzo szybko chłoną wodę i tracą smak. Z szypulek oieramy je dopiero po umyciu. Doskonale smakują na surowo ale także z przeróżnymi dodatkami. Truskawki zyskały największą popularność spośród owoców mrożonych. Proces zamrażania znoszą doskonale, nie tracąc wartości smakowych. Przetworzone dają możliwość urozmaicenia posiłków bez względu na porę roku.

Czereśnie - nie sposób nie wspomnieć o drugim pojawiającym się po truskawce, niezwykle smacznym owocu. W zależności od warunków pogodowych pierwsze powinny pojawić się w sprzedaży pod koniec maja. Czereśnie apetycznie wyglądają, dobrze smakują i mają zalety dietetyczne. Zawierają wprawdzie około 80 % wody, ale pozostałe 20% zawiera wiele cennych wartości

ści odżywczych: 10% przyswajalnych węglowodanów głównie cukrów, a przede wszystkim duże ilości potasu - około 270 mg%, oraz witamin C, A z grupy B, PP. Oprócz potasu mają wiele innych związków mineralnych jak wapń, magnez, żelazo, miedź, fosfor, chlor. Czereśnie, podobnie jak jabłka, mają właściwości antytoksyczne, odtruwające, a tym samym działają upiększająco na skórę i cerę. Syca, nie tuczą, ponieważ w 100 g jest tylko 50-60 kcal. Czereśnie spożywane są głównie w stanie świeżym, sporządza się z nich również doskonale kompoty, soki, nektary.

Nie zapominajmy, że na te wspaniałe, aromatyczne owoce, sezon niestety szybko mija, a więc nie zwlekajmy z ich zakupem.

Zapraszamy na Zjazdową!
Zdjęcia i tekst: ŁRH Zjazdowa SA.

Łódzki Rynek Hurtowy Zjazdowa S.A.

ul. Budy 4 91-610 Łódź tel.: 42 650 87 02 marketing@zjazdowa.com.pl http://www.zjazdowa.com.pl

Z przyrodą za pan brat

Na progu wita mnie pogodny, młody człowiek: Mama już jedzie - informuje, to syn właścicielki Gospodarstwa Ekologicznego „Mrowisko” Monika Mrowińskiej. I rzeczywiście, po chwili wjeżdża samochód i wyskakuje z niego energiczna, uśmiechnięta kobieta. Jak się później okaże tego uśmiechu, pogody i pozytywnej energii w tym gospodarstwie nie brakuje.

Monika Mrowińska z synem Tomaszem

Gospodarstwo Ekologiczne „Mrowisko” to interes rodzinny. Interes to chyba złe określenie, raczej wspólna pasja i sposób na życie, specyficzne patrzenie na świat. Pani Monika Mrowińska ostatnio została laureatką 3 miejsca w plebiscycie Kobieta Przedsiębiorca Województwa Łódzkiego 2015. To sukces jej gospodarstwa, a także zaangażowania społecznego. Sołtyska wsi Łopianki, w ostatnich wyborach do izb rolniczych wybrana delegatką do Rady Powiatowej Izby Rolniczej Województwa Łódzkiego w Łasku. Jest także prezesem Stowarzyszenia Wieś Dzieciom, które prowadzi Niepubliczną Szkołę Podstawową w Łopatkach.

- Macie państwo owce? - jestem zaskoczona bo w ogrodzie nad wyraz swobodnie czują się dwie czarne owieczki.

- A to zabawna historia - odpowiada pani Monika - mamy zaprzyjaźnionego klienta. Od ponad 10 lat zaopatruje się u nas w warzywa. Jakiś czas temu kupił sobie owce, a w zeszłym roku, w sierpniu, przyszedł do nas i mówi: - Pani Moniko ja wiem, że pani nie zje tych owiec, proszę się nimi zaopiekować bo ja już nie mam siły. - No i są u nas. Tak jak trzy koty, które też spełniają się ekologicznie - śmieje się.

Gospodarstwo posiada certyfikat produkcji ekologicznej Ekogwarancja od 2004 roku. Oferuje głównie warzywa: sałaty, rzodkiewki, papryki, pomidory, kapusty, brokuły, kalafior, marchewki, cukinie, ale także zioła i sezonowe owoce.

- Z poziomkami to też ciekawa historia - wspomina pani Monika - przyszedł do nas kontroler jednostki certyfikującej i już całkiem tak prywatnie, jako pasjonat, zaraził nas, mnie poziomkami. Przywiózł nasiona i opowiedział o uprawie. Spróbowałam.

- A jak zaczęła się przygoda z ekologią?

- Prawie 9 lat mieszkaliśmy w blokach i jakoś nie wiązaliśmy swojej przyszłości w produkcji ogrodniczej, rolniczej. To mój tata, a wcześniej dziadek miał ogrodnictwo. Śmieję się, że było tutaj 3 braci, został mój tato. I ci bracia mieli 3 synów i jedna byłam ja. I ja w tym kierunku poszłam. Na szczęście gospodarstwo jest niewielkie bo ma

tylko 6 ha, ale to pozwoliło mi ukierunkować swoją produkcję. Zobaczyłam kiedyś w telewizji małe gospodarstwo ekologiczne. Pojechałam do Lublina do Ekogwarancji i zobaczyłam jak to jest. Postanowiłam zaryzykować, tym bardziej, że wiedzę w dużej mierze czerpałam z książek i z Internetu, nie miałam w pobliżu żadnej jednostki certyfikującej.

- O, to była pani prekursorką ekologii na tym terenie.

- Tak i chyba nadal jestem bo mimo moich zachęt, jest w ludziach taka mentalność, że jak się nie podsypie to nie urośnie. A to nie jest prawda. Współgram z przyrodą. Mam sprzymierzeńców takich jak jaszczurki, żaby, krety. One też wykonują swoją pracę w moim gospodarstwie.

- A to ciekawe, takie współdziałanie, świetna lekcja przyrody.

- Dokładnie. Mając gdzieś tam w myślach naszą szkołę i widząc duże zainteresowanie ze strony dzieci i nauczycieli, postanowiłam organizować zajęcia ekologiczne dla grup przedszkolnych i szkolnych. Warto pokazać dzieciom, że sałata i rzodkiewka nie rosną w hipermarketach, tylko w ziemi, że to wspólne działanie przyrody i człowieka. W planach mamy stworzenie terenu rekreacyjno-edukacyjnego dla dzieci, a planowane więcej upraw to więcej urozmaiconej i wszechstronnej informacji.

- Jak docieracie do klienta?

- To często klient dociera do nas. Zawożę swoje warzywa i owoce do sklepów ekologicznych, ale raczej bazujemy na bezpośrednich odbiorcach i na coraz bardziej popularnej kooperatywie spożywczej. Mamy stronę na Facebooku (<https://www.facebook.com/GospodarstwoEkologicznemrowisko/>), którą zajmuje się mój syn Tomek. Opisujemy tam nasze działania, zbieramy zamówienia. To nasi klienci są największą naszą reklamą, bardzo im za to dziękuję.

- Miała pani jakiś momenty zwątpienia? Coś się nie udało i uznała pani, że już dosyć, nie mam siły?

- Powiem tak. Pewnie jakieś doświadczenia po drodze, ale ja jestem taka, że twardo stąпам po ziemi. Mam pasję, ale to wszystko co tu jest, to nasza ciężka praca i upór. Może nie jest takie piękne jak w jakiś wymuskanych gospodarstwach pokazowych, ale to wszystko było i jest powoli tworzone. Nie korzystałam z żadnych unijnych finansowań, tylko zwykłe dopłaty, po drodze musieliśmy uregulować sprawy prawne związane z gospodarstwem. Oczywiście, nie zawsze wszystko nam

wyrastało tak jakbyśmy tego oczekiwali. Ale nigdy się nie poddałam. Jeśli coś mi się nie udaje to ja drążę dalej. Zastanawiam się dlaczego, jaki błąd popełniłam i naprawiam, i próbuję dalej. Kiedyś wpadłam mi w ręce książka „Moc pozytywnego myślenia” Normana V. Peale, mam ją do dzisiaj i kilka razy do niej wracałam. Mam to w sobie. Niech sobie wszyscy dookoła myślą, że to się nie uda, że to nie ma sensu, a to ma sens i to się uda! Możecie wszyscy dookoła krzyżeć, a ja wiem swoje.

Podchodzi do nas syn pani Moniki z mieszkanką Pabianic. To klientka, robi zakupy dla 4 rodzin.

- Poproszę 6 sałat, 6 rzodkiewek, 3 szczypiorki, 3 kapusty.

- Często pani przyjeżdża? - pytam.

- Pracuję tutaj w Łasku, wstępuję raz w tygodniu, robię zakupy i puszczam je w świat. Każdy z nas ma takie punkty. Ja dostarczam warzywa od pani Moniki, znajomi wędliny i tak to się kręci. Każdy chce, żeby jego dzieci, jego rodzina miały zapewnione pełnowartościowe, zdrowe produkty.

- To właśnie kooperatywa spożywcza. W Łodzi działa Lokalny Rolnik, także tam trafiają nasze produkty - wspomina właścicielka „Mrowiska” - poprzez taką organizację wiele osób może zaopatrzyć się w świeże warzywa, owoce, wędliny, sery i to znacznie taniej niż w sklepach ekologicznych, bez pośredników, prosto od producentów. Umawiam się także z indywidualnymi osobami w Łodzi i dowożę im to co akurat u nas rośnie.

- Jak sobie radzicie państwo z całym gospodarstwem? Przecież jest mnóstwo pracy w szklarniach, tunelach...

- Jest problem z zatrudnieniem osób. Tutaj czeka się na pracownika, Mam dwie solidne panie, które mi pomagają. Niezwykle kobiety. Pracuję też ja, mój mąż, syn, tata bardzo się angażuje. W sezonie owocowym zatrudniam jeszcze kilka osób. Syn studiuje kierunek lekarski, swoją przyszłość także wiąże z tym gospodarstwem. Docenia zdrowe odżywianie i choć nie zrezygnuje ze swojej pasji, kiedyś kontynuować będzie też naszą. I zawsze mu powtarzam, że trzeba przejść przez życie tak, żeby kiedyś, odwracając się, niczego nie żałować i nikomu krzywdy nie zrobić. Tak prowadzę swoje gospodarstwo ekologiczne, uczciwie i z pełną odpowiedzialnością.

Rozmawiała Sylwia Skulimowska
Gospodarstwo Ekologiczne „Mrowisko”
Monika Mrowińska (kom. 601675510)

Łopatki 8, 98-100 Łask